

បកប្រែក្រៅផ្លូវការ

ការប្រជុំក្រុមពិភាក្សាអំពីកម្ពុជា
រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២-៣ ខែមីនា ឆ្នាំ ២០០៦
សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួមរបស់អ្នកផ្តល់ជំនួយស្តីអំពីដីធ្លី, ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិនិងកសិកម្ម
ធ្វើឡើងដោយគណៈកម្មាធិការ

ឯកឧត្តម, សហការី, អស់លោកនិងលោកស្រី
ជូសមុខអោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតិធ្វើការកត់សំគាល់អំពីការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ជាពិសេស អំពីបញ្ហាដីធ្លី
និងកសិកម្មដូចតទៅនេះ ៖

ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិកម្ពុជាដ៏សំបូរបែបដូចជាជលផលនិងព្រៃឈើ ការកែទម្រង់វិស័យកសិកម្មដែល នៅតែមិន ទាន់អនុវត្ត
បានល្អគ្រប់គ្រាន់អោយសមទៅនឹងសក្តានុពលដ៏ធំធេងរបស់វា ដើម្បីធ្វើអោយរីកចំរើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និង
បញ្ហាទេសភាពដីឈើដីក្រដីក្រដែលមិនទាន់ដោះស្រាយបាននោះ គឺជាបញ្ហា ដែលត្រូវ គិតគូរ ។ ក្រុមអ្នកដៃគូអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន
ចំពោះការធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវវិស័យកសិកម្ម ក្នុងនោះមាន ការកែទម្រង់ដីធ្លី និងការបោសសំអាតមីន, ការកែទម្រង់ផ្នែកជលផល
និងព្រៃឈើត្រូវបានកំណត់ក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រតុលាការ ហើយពេល នេះក៏ត្រូវរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចាត់ទុកជាការងារអទិភាពក្នុង
ផែនការជាតិស្តីអំពីការអភិវឌ្ឍន៍ជា យុទ្ធសាស្ត្រ (NSDP) ។

យើងរីករាយចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងដ៏ជាក់ស្តែងក្នុងការពង្រឹងការងារច្បាប់ និងបង្កើនតម្លាភាព និងរីករាយចំពោះ ការរួមចំណែក
ទាំងឡាយដែលធានាអោយការបែងចែកធនធានធម្មជាតិកម្ពុជា បានទ្រទ្រង់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងផ្តល់ការយកចិត្តទុកដាក់
ដល់កំណើនភាពក្រីក្រ ។ ឧទាហរណ៍ល្អៗ សំរាប់ការរីកចំរើន និងក្រោមការឧបត្ថម្ភពីអ្នក ផ្តល់ជំនួយនោះ គឺអនុក្រឹត្យស្តីអំពីការ
គ្រប់គ្រងដីធ្លី, ព្រៃឈើនិងជលផលរបស់សហគមន៍ ។ ទាំងអស់នេះគឺជាមកនូវ ការរួមចំណែកដ៏ធំធេងរបស់សហគមន៍ តម្លាភាព
និងភាពទទួលខុសត្រូវ ។

ក្រុមអ្នកផ្តល់ជំនួយសូមស្វាគមន៍ផងដែរចំពោះ ការចុះហត្ថលេខារបស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី លើអនុក្រឹត្យស្តីអំពីការធ្វើ សម្បទានដី
សេដ្ឋកិច្ច កាលពីចុងឆ្នាំកន្លងមកនេះ ។ ប៉ុន្តែ នៅពេលដែលអនុក្រឹត្យនេះ បានផ្សព្វផ្សាយអោយដឹងពីការធ្វើ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែល
មានមកហើយ និង ផ្តល់ការប្រឹក្សាជាសាធារណៈក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ថ្មីនោះ គេមិនឃើញមានការផ្សព្វផ្សាយ
អោយដឹងជាប្រព្យក្រណាមួយអំពីការធ្វើសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចថ្មី នៅពេលដែល ការងារសម្បទាននោះត្រូវបានធ្វើរួចហើយ ហើយក៏
មិនមានការផ្សព្វផ្សាយអំពីសម្បទានដែលមានរួចស្រេច នៅពេល ដែលដីនោះត្រូវបានរាយការណ៍ ។ ដោយសារសាធារណៈជនអាច
មានលទ្ធភាពតាមដានការផ្សព្វផ្សាយអោយដឹងទៅ អនាគត រដ្ឋាភិបាលគួរយកចិត្តទុកដាក់កែប្រែកិច្ចការនេះ ដោយធ្វើ ប្រកាសមួយ
អោយបានឆាប់សំរាប់ជួយ អនុវត្តអនុក្រឹត្យនេះ ។

ការប្រើប្រាស់ដីសមស្របនូវការធ្វើសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច វាមានឥទ្ធិពលសំខាន់មួយទៅលើផលិតកម្មកសិកម្ម និង សមភាព យើងមាន
ជំនឿថា ការផ្តល់ព័ត៌មានអោយបានគ្រប់គ្រាន់ (ដូចដែលសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានណែនាំ) អាចរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យ
កសិកម្មបានត្រឹមត្រូវ ។ ពិតមានដំបូង ស្តីពីការធ្វើសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ចំនួន៦៥ ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ ។
ពិតមានដែលផ្សព្វផ្សាយក្នុងវេបសាយរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មកដល់ ពេលនេះ មិនគ្រប់គ្រាន់តម្រូវការ
សំរាប់ការគ្រប់គ្រង សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច អោយមានតម្លាភាពនិងស័ក្តិសិទ្ធិ ឡើយ ។ យើងសង្ឃឹមថា ពិតមានស្តីអំពីការធ្វើសម្បទាន
ដីសេដ្ឋកិច្ច នឹងត្រូវបានបង្រួបបង្រួមឆាប់ ដោយការប្រកាសអោយដឹង បន្ថែមទៀត ដើម្បីធានាថា អ្នកដែលបានទទួលដីសម្បទាន
នោះ ត្រូវប្រើប្រាស់វាអោយស្របទៅនឹងកិច្ចសន្យា ក្នុង ស្មារតីថែរក្សាបរិស្ថាន, រួមចំណែកបង់ចំណូលសាធារណៈ និងអភិវឌ្ឍន៍
សេដ្ឋកិច្ច ។ ពិតមានដែលផ្សព្វផ្សាយនោះ ត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពអោយបានឡើងទាត់ ជាពិសេសស្តីអំពីការពិនិត្យឡើងវិញ និងការ
លុបចោល ឬការកាត់បន្ថយ សម្បទានដែលមានមក ដូចបានបញ្ជាក់ក្នុងច្បាប់ដីធ្លី និង ក្នុងអនុក្រឹត្យនេះស្តីអំពីការធ្វើសម្បទានដី
សេដ្ឋកិច្ច ។

យើងស្វាគមន៍យ៉ាងខ្លាំងចំពោះ ប្រសាសន៍របស់សម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី (ដែលបានថ្លែងក្នុងការប្រជុំប្រចាំឆ្នាំ របស់ក្រសួងរៀបចំដែនដី
នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់កាលពីថ្ងៃទី ៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០០៦) ថា ដីសម្បទានទាំងឡាយ ណាដែលផ្តល់ផលចំណេញបានតិចតួច ឬ
មិនបានចំណេញទាល់តែសោះ និងបង្កើតបញ្ហាទំនាស់និងរំលោភដីព្រៃ ត្រូវតែដកហូតនិងផ្ទេរមកជាដីសម្បទានសង្គមកិច្ចសំរាប់
អ្នកក្រីក្រ ។

យើងសង្កេតឃើញថា ដើម្បីធានាបាននូវការកាន់កាប់ដីដ៏មានសុវត្ថិភាពមួយជូនប្រជាជនកម្ពុជា ច្បាប់ដីធ្លី បង្កើត អោយមាន ដីជា សម្បត្តិឃុំ សំរាប់សហគមន៍ក្នុងស្រុក ។ ប៉ុន្តែកិច្ចការនេះនៅមិនទាន់អនុវត្តបាននៅឡើយ មកដល់ ពេលនេះ ។ ការអធិប្បាយច្បាប់ មូលដ្ឋានអោយបានច្បាស់លាស់ សំរាប់ ដីជាសម្បត្តិឃុំ ត្រូវទុកជាការងារ អទិភាពនៅ អនាគតក្នុងវិស័យនេះ ដើម្បីធានាថា សិទ្ធិជា ម្ចាស់ដីកំពុងតែត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ ។ ក្នុងពេលដែលការងារធ្វើច្បាប់ កំពុងដំណើរការ ក្រុមអ្នកផ្តល់ជំនួយអំពីការវិនិយោគ សូមរដ្ឋា ភិបាលបង្ក្រាបអោយបាននូវការលក់ដីព្រៃ និងដីរដ្ឋ ក្នុងខេត្តនៃភាគឥសាន្ត ដែលដីទាំងនោះយ៉ាងហោចណាស់ក៏អាចសម្រាប់បង់បង់មួយ សំរាប់ជា ទ្រព្យសម្បត្តិឃុំ ។

ក្នុងពេលដែលការរីកចំរើនកំពុងដំណើរការ ការកាន់កាប់ដីមិនច្បាស់លាស់គឺជាឧបសគ្គមួយសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយវាជា គត្តាមួយធ្វើអោយកើនភាពមិនស្មើគ្នា ដែលធនាគារពិភពលោកបានលើក ឡើងក្នុងការវាយតម្លៃ ភាពក្រីក្រលើកំពុងក្រោយនេះ ។ ការធ្វើ ដំណោះ ស្រាយជម្លោះដីធ្លីអោយបានត្រឹមត្រូវ និង យុត្តិធម៌ គឺជាមោឃៈការយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេស ដូចដែលរបាយការណ៍ថ្មីៗ បានបង្ហាញពីការតវ៉ារបស់ប្រជាជនក្រីក្រ រាប់រយនាក់ មកពីគ្រប់ទិសទីនៃប្រទេស ប្រឆាំងនឹង ការរំលោភដីធ្លី ។ ពួកគេបានមកតាំងទីសំរាកជាច្រើនថ្ងៃនៅលើ សួនច្បារទល់មុខមន្ទីររដ្ឋសភាជាតិក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ហេតុការណ៍ នេះ បញ្ជាក់ប្រាប់យើងថាស្ថានភាពនៅតែធ្ងន់ធ្ងរ ។

សូមអនុញ្ញាតអោយខ្ញុំសំដែងការព្រួយបារម្ភរបស់ខ្ញុំមួយទៀត នោះគឺ អ៊ិនឌីកាទ័រសង្គេតរួម (JMI) ឆ្នាំ ២០០៦ នៅខ្លះ បញ្ហា សំខាន់ មួយចំនួន ហើយអ៊ិនឌីកាទ័រសង្គេតរួមឆ្នាំ ២០០៤ ស្ទើរមួយចំនួននៅមិនទាន់បានបញ្ចប់ ។ ជាឧទាហរណ៍ ការផ្សព្វផ្សាយ អំពីការធ្វើ សម្បទានដីកម្រិត និងតំបន់អភិវឌ្ឍន៍យោធា លើវិទ្យុដីសាធារណៈ ត្រូវរក្សាទុកក្នុងរបៀបវារៈ ។ ឥទ្ធិភាពលើការដឹកនាំ និងការប្រើ ប្រាស់ដីដោយកងទ័ព គឺជាលក្ខខណ្ឌដ៏ប្លែកសំរាប់នយោបាយដីធ្លី ដែលនយោបាយ នេះធ្វើសំរាប់អ្នកក្រីក្រ និងកាត់បន្ថយឱកាសសំរាប់ អ្នកមានដែលខ្លាំងខាងរំលោភដីធ្លីនឹងធនធានធម្មជាតិ ដោយគ្មាន ការត្រួតពិនិត្យ ជាសាធារណៈណាមួយ ។

ជាងនេះទៅទៀត ក្រុមអ្នកផ្តល់ជំនួយស្នើសុំអោយរក្សា អ៊ិនឌីកាទ័រសង្គេតរួមមួយអំពីការធ្វើសង្កេតឯករាជ្យក្នុងវិស័យ ព្រៃឈើ ដោយសារនេះជាមធ្យោបាយដ៏សំខាន់មួយសំរាប់ការតាមដានការកាប់ឈើខុសច្បាប់ និងការរំលោភភាន់ដីព្រៃ ដែលត្រូវតែបញ្ឈប់ និងត្រូវជំនួសមកវិញនូវការប្រើប្រាស់ព្រៃឈើ និងធនធានដីផ្សេងទៀតប្រកបដោយនិរន្តរភាព ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងពេល នេះប្រភពផ្តល់ជំនួយសំរាប់កិច្ចការដីសំខាន់នេះមិនទាន់បានកំណត់នៅឡើយ ។ អ៊ិនឌីកាទ័រសង្គេតរួមមួយ ស្តីពីការសង្កេតព្រៃឈើ ប្រកបដោយឯករាជ្យភាពត្រូវធ្វើអោយរួចរាល់ ហើយអាចធ្វើជាការ អញ្ជើញមួយដល់អ្នកផ្តល់ជំនួយអោយចូលរួមជាមួយនឹង ការសន្យាផ្តល់ថ្មីទៀត រហូតដល់ការប្រជុំក្រុមពិភាក្សាលើក ក្រោយទៀត ។

ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះដែរ អ្នកផ្តល់ជំនួយស្នើសុំអោយពិនិត្យឡើងវិញនូវការងារស្ថាប័នធានា ទាក់ទងនឹងអ្នកសង្កេត ឯករាជ្យ ។ យើងបានសន្និដ្ឋានថា ប្រសិទ្ធភាពនៃអ្នកសង្កេតត្រូវពង្រឹងតាមរយៈនៃការបង្កើតទំនាក់ទំនងធ្វើរបាយការណ៍ផ្ទាល់ជូនទៅថ្នាក់ ដឹកនាំនយោបាយនិងរដ្ឋបាលជាន់ខ្ពស់ (ហើយការទទួលនេះក៏ស្របជាមួយការត្រួតពិនិត្យ ព្រៃឈើឯករាជ្យរបស់អ្នកផ្តល់ជំនួយ ពហុភាគី ក្នុងឆ្នាំ២០០៤ ដែរ) ។ កិច្ចការនេះមិនមែនជាកិច្ចការអំពី ព្រៃឈើនិង ការកាប់ឈើខុសច្បាប់នោះទេ ។ វាជាបញ្ហារំលោភដីធ្លីខុសច្បាប់ និងពុករលួយ ។ ហេតុដូច្នេះហើយ យើងចង់ពិភាក្សាបញ្ហានេះក្នុងន័យនេះ ។

ឯកឧត្តម. សហការី. អស់លោកនិងលោកស្រី
កម្ពុជាមានប្រជាជនប្រមាណ ៨៥ភាគរយរស់នៅក្នុងជនបទ និងភាគច្រើនរស់ដោយការប្រកបរបរកសិកម្ម ។ ពួកគេ ប្រើប្រាស់ ធនធានធម្មជាតិសំរាប់ចិញ្ចឹមជីវិត ។ ទាំងនេះបញ្ជាក់ថា សារៈសំខាន់នៃវិស័យនេះខ្ពស់ណាស់ ក្នុងការកាត់ បន្ថយភាពក្រីក្រ ។ របាយការណ៍ថ្មីៗនេះរបស់ផែនការទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ របស់កម្ពុជាបានបង្ហាញ យ៉ាង ច្បាស់ថា ការរីកចំរើនខាងកាត់បន្ថយ ភាពក្រីក្រ ច្រើនមាននៅតាមតំបន់ក្រុង នៅពេលដែលប្រសិទ្ធភាព ជាវិជ្ជមាន នៃអត្រាកំណើនខ្ពស់និងជាទិន្ន នៅតំបន់ជនបទមាន កំរិតទាបជាងច្រើន ។ វិស័យកសិកម្ម រួមចំណែកធ្វើអោយរីក ចំរើន និង កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ បានទាបជាងសក្តានុពលរបស់គេ នៅឡើយ ។

ទោះបីក្រុមការងារបច្ចេកទេសខាងកសិកម្ម បានធ្វើអោយមានការរីកចំរើនខ្លះ និងមិនបានតាមផែនការការងារឆ្នាំ ២០០៥ ក្តី ក៏គេ បានមើលឃើញថា ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ជាឆ្នាំមួយ ដែលសមាជិកនៃក្រុមបច្ចេកទេសបង្កើតបាននូវ ចំណេះដឹងរួមមួយ ហើយបានកសាង គ្រឹះជាមូលដ្ឋានសំរាប់ទំនាក់ទំនងការងាររវាងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកផ្តល់ជំនួយ ក្នុងវិស័យនេះ ។ សំរាប់ឆ្នាំ ២០០៦ ក្រុមការងារ បច្ចេកទេសបានធ្វើផែនការការងារមួយដែលបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ ពីភាពព្រឹត្តិ ភារកិច្ចដែលត្រូវធ្វើ និងធនធាន ដើម្បីអោយស្របទៅ នឹងទិសដៅរបស់គេ ។ កិច្ចការដ៏សំខាន់មួយ គឺការបង្កើតអោយមានការងារយុទ្ធសាស្ត្រថ្មីមួយ សំរាប់វិស័យកសិកម្ម និងទឹក ដែល យើងសង្ឃឹមថា ការងារនោះ នឹងបង្ហាញផ្លូវដល់ការវិនិយោគទុនទៅអនាគតក្នុងផ្នែកនេះ ។ មើលទៅដំណាក់កាលនៃការ ធ្វើសង្កេតខាងមុខ អ្នកផ្តល់ជំនួយលើកទឹកចិត្តរដ្ឋាភិបាលអោយធ្វើយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជនបទដ៏ល្អិតល្អន់មួយ ។